

Bijen houden van deze bloemen

Citroengele honingklaver

Paardenbloem

Fluitenkruid

Rode klaver

Gewone ereprijs

Rolklaver

Gewone hennepnetel

Scherpe boterbloem

Heggenwikke

Slangenkruid

Herik

Vingerhoedskruid

Klokje

Vogelwikke

Knoopkruid

Witte dovenetel

Koolzaad

Witte klaver

Moerasandoorn

Zandblauwtje

Ook groene vingers kun je kweken

Jongeren weten heel goed hoe belangrijk groen in de tuin is, maar vaak niet hoe ze zelf zo’n groene tuin creëren en onderhouden. Geeft niks: als je gewoon ergens begint, krijg je de smaak vanzelf te pakken.

Geen tuin? Geen probleem!

„Eén pot basilicum is eigenlijk al een moestuin”, zegt Merlijn Albering. Je kunt dus ook best beginnen met tuinieren als je geen tuin hebt, maar wel een balkon. Houd wel rekening met de ligging van je balkon; planten die veel zon nodig hebben, zullen het niet goed doen op een balkon op het noorden. Kruiden zoals basilicum, munt, lavendel, peterselie en tijm doen het prima in potten, net als allerhande bloemen. Heb je weinig ruimte, dan kun je verticaal werken met een plantenrek. Ben je niet zo’n verzorgend type? Ga voor vetplantjes. Die zijn gewend aan een woestijnklimaat, staan graag in de volle zon en hebben maar eens per week een beetje water nodig. Heb je een plat dak? Daar kun je een groen dak van (laten) maken door het te bedekken met plantjes. Sommige gemeenten en waterschappen hebben een speciale subsidieregeling voor groene daken, omdat ze hemelwater opvangen en zo wateroverlast helpen voorkomen. Op de website Energiesubsidiewijzer kun je vinden wat jouw gemeente biedt. Het kan ook de moeite waard zijn om uit te zoeken wat jouw gemeente geregeld heeft voor de aanleg van geveltuintjes. De gemeente Groningen vervangt bijvoorbeeld gratis een strook stoeptegels voor een tuintje als bewoners daar om vragen; het enige waarvoor je zelf betaalt, zijn de planten die je in je geveltuintje plaatst. De klimplant blauweregenvogel is er bijvoorbeeld heel geschikt voor.

Serie DvHN over duurzaamheid

Met de uitkomsten van een groot onderzoek onder 1400 noorderlingen trapte *Dagblad van het Noorden* de serie over duurzaamheid (in het dagelijks leven) af. Alle facetten van een duurzamer leven, van isolatie tot volledig gasloos wonen, van idee tot uitvoering en alles daartussen, passeren de revue. Vandaag: duurzaam in je tuin. Volgende week: in welke auto rijden we nu en in de toekomst?

Tips of een goed idee? Mail ze naar duurzaam@dvhn.nl.

THEREZA LAngELER

Collega P. weet het verschil niet tussen ‘een plant’ en ‘onkruid’. Ze vertelt het een beetje besmuikt tijdens onze lunchpauze. In haar oude appartement had ze het mooi overzichtelijk: op haar balkon groeide slechts wat ze er zelf in potten neerzette, en dat was vanzelfsprekend geen onkruid. Het ging overigens ook vrij vaak dood.

„Nu hebben we een voortuin én een achtertuin”, zegt ze gekweld. „Laatst wou ik eens kijken wat er eigenlijk voor planten staan en of er iets gesnoeid moet worden, maar ik weet dus niet eens wat er hoort en wat onkruid is.” P.’s vriend suggereerde al om de boel dan maar te betegelen. Lekker makkelijk.

Makkelijk, dat zijn tegels inderdaad. Je hoeft ze niet te snoeien of sproeien, ze geven geen dode zoi om op te ruimen, trekken geen slakken of luizen of ander ongedierte. Ook geen vlinders, bijen, vogels. Ze geven geen schaduw, geen geurige bloemen, geen fruit om jam van te maken, geen kruiden om kakelvers in het avondeten te verwerken. Ze slaan geen regenwater op, ze koelen de lucht niet af.

De hoosbuien in ons land worden heviger en de zomers heter en tegels vergroten de problemen alleen maar. Planten lossen ze juist op; daarbij houden ze de insecten in leven die indirect ons weer in leven houden. In een tuin kun je een boel bijdragen aan een duurzame wereld.

Jasper Tiemens is projectleider natuur en landbouw bij de Natuur en Milieufederatie Groningen (NMG). Hij heeft amper tegels in z’n tuin, maar wel onkruid. „Van mij mag dat best hier en daar groeien. Als het maar niet teveel gaat woekeren.”

Tiemens adviseert de gemeente en de provincie over hun beleid ten aanzien van groen. Dat is niet alleen belangrijk voor het op peil houden van de biodiversiteit, maar ook om onze steden bestand te maken tegen het veranderende klimaat.

„Midden in de stad is het gemiddeld een graad of 5 warmer dan in de omgeving”, zegt Tiemens. „Bomen helpen daar geweldig tegen. Ze verdampen water, waardoor de lucht koeler wordt, en ze werpen schaduw.” Bij harde regen zorgt het bladerdak dat niet al het water tegelijk de grond bereikt. „En bomen nemen ook weer water op.”

Hoe groter de boom, des te meer effect, maar de meest bescheiden begroeiing is al beter dan niks. Dat is min of meer de boodschap van de in 2015 begonnen Ope-

Merlijn Albering op haar kwekerij in Hoogkerk. FOTO DUNCAN WIJTING

Zo wordt je tuin écht groen

Stap één richting een groenere tuin is simpelweg je tegels lozen. Maar wat doe je daarna? „Een beetje rommel is goed”, adviseert Jasper Tiemens van de Natuur en Milieufederatie. „Hark je borders niet keurig aan, maar laat de dode bladeren juist liggen. Stapel ook ergens wat stenen of dode stengels op.” Insecten kunnen in zo’n stapel hun eitjes leggen en overwinteren. Verder doe je de dieren plezier met variatie in plantensoorten. „Zorg ook voor verschillende bloeiperiodes, dat niet alles na het voorjaar al klaar is.” Merlijn Albering van De Stadsakker tippt: „Er zijn tegenwoordig bloemenmengsels waarmee je eenvoudig van een braakliggend stuk een kleurrijke, bijen- en vlindervriendelijke tuin maakt.” Ben je zelf nog een beetje groen, zoek dan ‘makkelijke’ planten uit, adviseert Albering. „Sla, bietjes, kruiden. Peultjes zijn ook hartstikke leuk: in de winkel kosten ze handenvol geld, maar je kunt ze heel gemakkelijk zelf kweken.” Bedenk ook dat je niet alles helemaal zelf hoeft te zaaien: ‘kant-en-klare’ plantjes kopen is altijd gemakkelijker. Let wel goed op waar je die plantjes vandaan haalt. Bij grote tuincentra zijn planten vaak standaard met giftige bestrijdingsmiddelen bewerkt. „Je kunt veel beter planten afnemen van een lokale kweker die biologisch werkt”, zegt Tiemens. Heb je last van plaagdieren als bladluis of rupsen, grijp dan niet meteen naar bestrijdingsmiddelen. Veel beter kun je je tuin zo aantrekkelijk mogelijk maken voor de natuurlijke vijanden van het ongedierte: „Spinnen, loopkevers, lieveheersbeestjes, sluipwespen, mezen”, somt Tiemens op. „Eén koolmezenfamilie eet op een dag wel vijfhonderd insecten.” Albering gebruikt bier om van slakken af te komen en bladluis bestrijdt ze nog wel eens met een groene zeepoplossing. „Maar je zult ook zien: als je jezelf dwingt even te wachten, komen er vanzelf lieveheersbeestjes langs.” Voor inspiratie kun je komende zaterdag de Noordelijke Zadenmarkt in Frederiksoord bezoeken. Daar zijn niet alleen zaden en planten te koop, maar worden ook lezingen en workshops gegeven.

ratie Steenbreek, waarmee samenwerken de natuurorganisaties en kennisinstellingen mensen stimuleren om versteende straten en tuinen te vergroenen. „Groningen heeft dat echt omarmd”, vindt Tiemens. „Eind vorig jaar waren hier zo’n 2500 geveltuintjes aangelegd, dat kun je best een succes noemen.” De campagne heeft bovenal voor veel bewustwording gezorgd, merkt hij. „Toen we een jaar of drie geleden de actie ‘tegel eruit, plant erin’ deden, kwamen daar hooguit een paar fanatiekelingen op af. Nu zijn de planten niet aan te slepen.” De groene tuin is aan een revival bezig, merkt ook Merlijn Albering. Haar tuinwinkel De Stadsakker in de Oude Kijk in ’t Jatstraat in Groningen bestaat deze maand acht jaar. „Ik heb natuurlijk een beetje een vertekend beeld van de wereld”, lacht ze, „in mijn bubbel is iedereen druk met duurzaamheid en groen. Maar ik merk echt dat er steeds meer mensen mee bezig zijn. Jonge mensen ook, studenten.” Albering schenkt thee in een kleine keet op haar kwekerij in Hoogkerk, een lap grond waar de voor- en achtertuinen van mijzelf en collega P. wel twintig keer in passen. Er dreunt kippen over de nu nog goeddeels kale velden, maar binnenkort veranderen deze in een zee van bloemen, kruiden en groenten. De opbrengst verkoopt ze als plantjes voor de tuin, en in groentepakketten.

Twee werelden, één missie

De komende maanden dompelen DvHN-verslaggevers Thereza Langelier (26) en Jon van Schilt (54) zich onder in de duurzaamheid. Elke week belichten ze een onderwerp uit het groene leven van alledag, van wonen en reizen tot kopen en eten, van verbruiken en weggooien tot opwekken en besparen. Zoals iedere prille verduurzamer verwonderen ze zich, stellen ze vragen en lopen ze tegen problemen aan. Zij een jonge vrouw uit Stad, hij een ‘oudere jongere’ van het Drentse platteland. Zij woont in haar eerste koopwoning in een naadloze volksbuurt en hij in een vrijstaand huis net buiten het dorp. Twee werelden, één missie: hoe overleven we de komende decennia (en hoe overleeft de toekomst ons, de mens)? Werk aan de winkel.

„Een prachtig vak”, vindt Albering. Omdat ze ieder jaar weer getuige is van het wonder dat piepkleine zaadjes in de zwarte aarde veranderen in sterke, groene planten. Omdat ze met de eerste levensbehoefte bezig is. „En omdat ik de mensen een beetje minder afhankelijk maak van de Albert Heijn”, grinnikt ze. Hoewel, ere wie ere toekomt; de spaaractie met minimoestuintjes vond Albering een gouden greep van de grootgrutter. „Omdat ze jonge mensen enthousiast maken. We hebben eigenlijk een hele generatie gehad die niks meegekregen heeft van tuinieren, en die mensen krijg ik nu dus in m’n winkel met hun moestuinpotjes: ‘Merlijn, wat komt hier uit, wat moet ik hiermee doen?’” Collega P. en ik horen tot die verloren generatie, besef ik. De groenten die wij als kinderen aten kwamen niet uit de tuin, maar van de Albert Heijn. De zorg voor het gazon en de hortensia’s lieten we lekker aan onze ouders over. Intussen hebben we via Operatie Steenbreek en dergelijke campagnes geleerd hoe belangrijk een welig tierende, groene tuin is. Maar we hebben geen flauw benul hoe we zelf zo’n tuin moeten creëren en onderhouden. Geeft niks, zegt Albering, want het is allemaal te leren. „Weet je dat ik als stu-

dent nog geen cactus in leven kon houden? Groene vingers kun je gewoon kweken.” Ik moet denken aan de vriend. Net zo millennial als ik en als kind zo mogelijk nog minder betrokken bij z’n ouderlijke tuin. Maar waar ik me doorgaans laat verlammen door angst voor fouten en het onbekende, begint hij gewoon en ziet hij wel waar het schip strandt. Hij wipte zoveel mogelijk tegels uit onze nieuwe tuin. Hij troonde me mee om potgrond te kopen en zaadjes. Hij ontwierp nieuwe borders, zette ze vol met struiken en bloemen, plantte een perenboom. Hij maait wekelijks liefdevol het gras en kan een hele dag in jubelstemming zijn als hij aan een doodgewaande clematis tóch weer nieuwe knoppen en blaadjes ziet. „Je hoeft helemaal geen expert te zijn”, benadrukt ook Jasper Tiemens van de NMG. „Begin ergens, experimenteer lekker. Ja, het kost een beetje tijd, vooral in het voorjaar. Maar het is ook heel erg leuk.” „Planten worden een beetje kindjes”, merkt Merlijn Albering aan haar klanten. „Laatst was iemand helemaal teleurgesteld toen ik ’m vertelde dat zijn tomatenplant eenjarig was en het niet nog een seizoen ging doen. Maar, zeg ik er dan bij, als je de zaadjes van de oude plant weer zaait, leeft-ie toch een beetje voort.”